

Jednomu z mých nepatrných bratří

Texty na tento týden

Mt 5,2–16.38–48; Ř 12,20.21; L 16,19–31; 12,13–21; Mt 25,31–46

Základní verš

„Král odpoví a řekne jim: ‚Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.‘“ (Mt 25,40)

UVĚDOMÍME-LI SI, kolik péče Ježíš věnoval lidem kolem sebe, především lidem prožívajícím trápení a bolest, můžeme právem předpokládat, že k podobnému jednání povede i svoje posluchače.

Ježíšova slova jsou praktická a zaměřují se na podstatu toho, co znamená žít jako Boží následovník. Naši pozornost obracejí k spravedlnosti, laskavosti a milosrdenství, tedy ke stejnému způsobu chování, na jaké se soustředil během svého života na zemi. Když budeme následovat jeho příklad, budeme sloužit lidem kolem nás podobně, jako to dělal on.

Ježíš často mluvil o nebeském království. Podle Ježíšova popisu je nebeské království realitou a i my můžeme být právě teď jeho součástí. Je to způsob života, který se řídí zcela jinými prioritami, hodnotami a zásadami, než podle jakých fungují všechny vládnoucí pozemské politické systémy. Ježíšovo učení formuluje zásady takového vládnutí a velmi silně se zaměřuje na službu Bohu a na to, jak tato „bohoslužba“ přímo souvisí s ostatními lidmi. Sloužit druhým, pečovat o jejich potřeby a pomáhat jim je jedním ze způsobů našeho uctívání Boha.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

KÁZÁNÍ NA HOŘE – ÚVOD

³Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské. ⁴Blaze těm, kdo pláčou, neboť oni budou potěšeni. ⁵Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví. ⁶Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. (Mt 5,3–6)

¹³Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. ¹⁴Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. (Mt 5,13.14)

Osobní studium

Ježíšovým nejdelším kázáním (nebo také shrnutím jeho učení) je *Kázání na hoře*. Tři kapitoly v Matoušově evangeliu přinášejí přehled o podstatě Božího království. Kázání začíná vyjádřením zásad, která jsou známá jako blahoslavenství.

Přečti si text **Mt 5,2–16**. O kom Ježíš hovoří ve verších 2–11 jako o těch, kterým je blaze (jsou šťastní)? Co mají tito lidé společného?

Tato slova mají samozřejmě hluboký duchovní význam. Nesmí nám však uniknout ani jejich praktický smysl. Ježíš mluvil o rozpoznání chudoby v nás samotných a v našem světě. Mluvil také o spravedlnosti, pokoře, milosrdenství, čistotě srdce a o pokoji. Je třeba si uvědomit, že pokud se budeme řídit podle uvedených pravidel, pak to přinese praktickou změnu nejen do našeho života, ale i do celého světa. Toto praktické chápání vlivu věřících je zdůrazněno v Ježíšových slovech bezprostředně následujících po *blahoslavenstvích*, v nichž

Kristus vyzývá své učedníky, aby byli solí a světlem světa (Mt 5,13–16).

Pokud se světlo a sůl používají správně, pak mohou způsobit výraznou pozitivní změnu. Když přidáme do jídla sůl, zlepší jeho chuť a také je může ochránit před zkázou. Podobným požehnáním můžeme být i my pro své okolí. Se světlem je to podobné – kde se objevuje světlo, tam mizí tma, je možné všimnout si překážky a nebezpečí, město nebo dům se stávají bezpečnějšími a dokážeme se lépe orientovat. Ježíš řekl: „Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“ (Mt 5,16)

Symboly soli a světla nás upozorňují na odpovědnost, kterou mají učedníci ve vztahu k okolnímu světu. Ježíšovi následovníci mají ovlivňovat a zlepšovat životy lidí. Solí a světlem jsme tehdy, když žijeme životem plným soucitu, máme čisté srdce, jsme pokorní, prokazujeme milosrdenství, působíme pokoj a snášíme pronásledování. Ježíš své kázání začíná výzvou, abychom byli ztělesněním podceňovaných hodnot jeho království.

Aplikace

Jakým způsobem vaše sborové společenství působí ve vašem okolí jako sůl a světlo? Je vaše komunita nebo vaše město díky vašemu sboru lepším místem? Proč? Kdyby váš sbor jednoho dne zanikl, jak by to ovlivnilo chod vašeho města?

PŘEKONÁVÁNÍ ZLA DOBREM

³⁸Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Oko za oko, zub za zub.“ ³⁹Já však vám pravím, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou; ⁴⁰a tomu, kdo by se chtěl s tebou soudit o košili, nech i svůj plášť. ⁴¹Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě. ⁴²Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej. ⁴³Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítele svého.“ ⁴⁴Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, ⁴⁵abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. ⁴⁶Budete-li milovat ty, kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? ⁴⁷A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? ⁴⁸Budte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,38–48)

Osobní studium

Když uvažujeme o Ježíšově učení, měli bychom vzít v úvahu, ke komu mluvil a jaké byly životní podmínky jeho posluchačů. Ježíš přitahoval mnoho obyvatel míst, ve kterých působil (Mt 4,25 a 5,1). Většinou šlo o obyčejné lidi, kteří žili v oblastech spadajících pod vládu Římské říše. Byli však mezi nimi i političtí a náboženští představitelé. Běžným lidem se v té době žilo poměrně obtížné. Neměli příliš na výběr, doléhaly na ně vysoké daně různého druhu a svazovala je zbytečná náboženská pravidla a tradice.

Když je Ježíš učil, zaměřoval se na to, aby jim navzdory komplikovaným okolnostem nabídl lepší život – život naplněný sebeúctou a odvahou. Jeden takový příklad popisují úvodní verše. Mnohé z Ježíšových pokynů a příkazů se staly součástí běžného vyjadřování a známe je jako ustálené fráze. V češtině např.: „nastavit druhou tvář“ nebo „jít

s někým druhou míli“. Tato obecná známost však neznamená, že si opravdu uvědomujeme, jak radikální jsou Ježíšovy postoje a také chování, které představuje.

Situace, o kterých Ježíš v těchto verších mluví, byly mnohým jeho posluchačům známé. Často se jim stávalo, že vůči nim někdo z nadřízených použil násilí, dostali se do dluhů nebo přišli o půdu. Římští vojáci je mohli přinutit pracovat na různých stavbách. Ježíš učil lidi, aby reagovali klidně, chovali se k utlačovatelům lépe, než si zaslouží, a aby tak zabránili ztrátě své lidské důstojnosti. V situaci, kdy utlačovatelé uplatňovali svou moc, si lidé mohli vybrat, jak zareagují. Vyhýbáním se násilí a snahou o velkorysost mohli odhalit zlo útlaku a nespravedlnosti, kterého se jejich nepřátele dopouštěli.

Porovnej texty Mt 5,38–48 a úvodní verše. Jaké principy se nacházejí v těchto textech? Jak se ti podle nich daří žít?

Aplikace

Ježíš shrnul „celý zákon a proroky“ – tedy svaté spisy, které dnes označujeme jako Starý zákon – do jednoduchého principu, který je známý jako „zlaté pravidlo“: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci.“ (Mt 7,12) Co konkrétně můžeš právě teď udělat pro naplnění těchto Ježíšových slov?

MILOSRDNÝ SAMAŘAN

³⁰Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. ³¹Náhodou šel tou cestou kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. ³²A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. ³³Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl hnut soucitem; ³⁴přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem, obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral.

³⁵Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: „Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.“

³⁶„Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ ³⁷Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“ (L 10,30–37)

Osobní studium

Uvažuj o verších L 10,25–27. Jak rozumíš odpovědi znalce zákona na Ježíšovu otázku? Na čem je postaveno jeho shrnutí zákona? Co mají dvě části jeho odpovědi společného?

Když lidé kladli Ježíši otázky, jeho odpovědi se často vymykaly tomu, co tazatel očekával. Zdá se, že lidé v té době vynakládali čas a energii při přemýšlení nad tím, jak definovat, nastavit a vymezit pojem „bližní“ v knize Leviticus, kde se říká: „budeš milovat svého bližního jako sebe samého“ (Lv 19,18).

Ježíš usiloval, aby jeho učedníci vnímali pojem „bližní“ mnohem širěji, než bylo v té době zvykem. Snažil se je vést, aby svou lásku a své dobré skutky prokazovali všem: „Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.“ (Mt 5,44.45)

Ale když se zákoník rozhodl Ježíše zkoušet, ten odpověděl na otázku: „A kdo je můj bližní?“ (L 10,29) trochu jinak, než čekal. Ježíš ve své odpovědi vyprávěl příběh o milo-

srdném Samařanu, ale konečnou odpovědí na otázku zákoníka nebyla teoretická definice „bližního“. Ježíšova odpověď by se dala shrnout do praktické aplikace daného principu: *Jdi a buď ty sám bližním každému, kdo potřebuje tvou pomoc* (L 10,36.37).

Přemýšlej o verších L 10,30–37. V čem spočívá hlavní kontrast mezi třemi postavami, které viděly zbídačeného muže na silnici?

Jak bylo obvyklé, Ježíšova nejsilnější výčitka byla namířena vůči těm, kteří o sobě tvrdili, že jsou „zbožní“, ale neprokazovali žádný zájem o utrpení druhých. „Příběhem milosrdného Samařana Ježíš odhaluje podstatu pravého náboženství. Ta nespočívá ve věroučných systémech či obřadech, ale v životě naplněném opravdovou láskou a milosrdenstvím.“ (DA 497; TV 317)

Ježíš v podobnosti poukazuje na jednání člověka, kterého všichni pokládají za cizince a vydědence nevěrného Bohu. Kristus vysvětluje, že Bůh povolává za svého následovníka každého člověka. Podobně jako svým posluchačům v prvním století, odpovídá i nám na otázku, co máme dělat, abychom dostali věčný život: „Jdi a buď bližním každému, kdo potřebuje tvou pomoc.“

Aplikace

Komu a jak bys mohl ukázat, že jsi jeho bližním?

BOHÁČ A LAZAR

¹⁹Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojil a den co den skvěle hodoval. ²⁰U vrat jeho domu lehával nějaký chudák, jménem Lazar, plný vředů, ²¹a toužil nasytit se aspoň tím, co spadlo ze stolu toho boháče; dokonce přibíhali psi a olizovali jeho vředy. ²²Umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. ... ²⁵Abraham řekl: „Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se tu raduje, a ty trpíš. ²⁶A nad to vše jest mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo – i kdyby chtěl – nemůže přejít odtud k vám ani překročit od vás k nám.“ (L 16,19–22.25.26)

Osobní studium

V podobenství *O boháči a Lazarovi* (L 16,19–31) Ježíš dává do protikladu život dvou lidí – bohatého a velmi chudého. V situaci, kdy neexistovaly žádné sociální dávky, veřejné nemocnice ani charitativní organizace, bylo běžné, že lidé v nouzi, lidé s nějakým vážným zdravotním nebo jiným problémem žebrali u domů bohatých. Očekávalo se, že zámožní budou vůči nim štědrí a zřeknou se (malé) části svého bohatství, aby zmírnili utrpení chudých. V tomto podobenství se o boháčovi píše: „K potřebám svého trpícího bratra však zůstal sobecky lhostejný.“ (COL 261; PM 130) Během jejich života se na daných okolnostech nic nezměnilo, ale po smrti, když nad nimi Bůh vyřkl svůj soud, se jejich situace dramaticky změnila.

Porovnej text L 16,19–31 a L 12,13–21. V čem jsou si tyto dva příběhy podobné a v čem se liší? Jaké společné poselství v nich nacházíš?

Ani v jednom z obou příběhů se nenachází zmínka o tom, že by boháči nabyli svůj majetek nezákonně. Možná oba tvrdě pracovali,

byli dobrými správci a Bůh jim požehnal. Zdá se však, že se něco pokazilo v jejich postojích k životu, Bohu, penězům a jiným lidem – a to je stálo obrovskou cenu s přesahem do věčnosti.

Ježíš využil v podobenství o boháči a Lazarovi pro lepší názornost obecně rozšířené představy lidí o životě po smrti. Příběh nás učí, že rozhodnutí, která děláme během našeho života, významně ovlivní naši budoucnost po smrti. Jedním z projevů našich priorit a hodnot je to, jak se chováme k těm, kteří potřebují naši pomoc. Abraham v podobenství poukazuje na bolestný úděl boháče po jeho smrti, Bible však zároveň dává jasnou radu, jak se rozhodnout lépe: „Mají Mojžíše a Proroky, ať je poslouchají.“ (L 16,29)

Ježíš učil, že pokušení bohatství, ať už ho máme a udržujeme si ho, nebo o něj usilujeme, nás může odvádět pryč od Božího království a od ostatních lidí, vstříc egoizmu, soběstačnosti a nezávislosti na Bohu. Ježíš nás vybízí, abychom hledali v první řadě jeho království a dělili se o požehnání, které dostáváme, s lidmi kolem nás – a hlavně s těmi, kteří jsou v nouzi.

Aplikace

Na co si musíš dávat pozor, ať už máš majetek, nebo ne, aby peníze nebo tvá láska k nim nepokřivily to, na co bys se měl jako křesťan v životě nejvíce soustředit?

NEPATRNÍ BRATŘI...

³⁷Tu mu ti spravedliví odpoví: „Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtili jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? ³⁸Kdy jsme tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? ³⁹Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?“ ⁴⁰Král odpoví a řekne jim: „Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,37–40)

Osobní studium

Další příkladem Ježíšovy „jiné“ než očekávané odpovědi na otázku, kterou dostal, můžeme najít v kázání zaznamenaném v Mt 24. a 25. kapitole. Učedníci se na Ježíše obrátili s otázkou, která se týkala doby a okolností zničení jeruzalémského chrámu a Ježíšova návratu (Mt 24, 1–3). V závěru rozsáhlé odpovědi Ježíš poukazuje na sycení hladových, podání vody žíznivým, postarání se o cizince, ošacení nahých, péči o nemocné a navštívování vězňených. Ježíš učedníky ujišťuje: „Král odpoví a řekne jim: Amen, pravím vám, cokoli jste udělali [nebo neudělali] pro jednoho z těchto mých nepatrných bratří, pro mne jste udělali [nebo neudělali].“ (Podle Mt 25,40.45.)

Tato slova úzce souvisejí s tématem posledního soudu, kterým celá Ježíšova odpověď začala. V textu Matouš 24 Ježíš dává poměrně přímou odpověď na položenou otázku a mluví o znameních a varováních před zničením Jeruzaléma a také před koncem věku. Zároveň však zdůrazňuje, abychom

„bděli“ a žili ve světle zaslíbení jeho druhého příchodu. V první části textu Matouš 25 nás příběh o rozumných a pošetilých družičkách (ČEP, B21) nebo pannách (ČSP, BK) upozorňuje na důležitost přípravy na nečekaný nebo „opožděný“ návrat Krista. Příběh o třech služebnících zase ukazuje na potřebu žít během čekání na Pánův návrat zodpovědně a užitečně. A podobenství o ovcích a kozlech velmi konkrétně popisuje roli Božího lidu v době čekání na Kristův příchod.

Přečti si text Mt 25,31–46. O čem mluví Ježíš v těchto verších? Co je podstatou jeho slov? Proč tato slova nesouvisejí s „ospravedlněním na základě skutků“? Jak bys – na základě Ježíšových slov – charakterizoval, co znamená mít spasitelnou víru?

Ježíšův výrok, že jestliže sloužíme potřebným, sloužíme vlastně jemu, by měl změnit naše vztahy a postoje. Představ si, že bys měl možnost pozvat Ježíše na oběd nebo ho navštívit v nemocnici či ve vězení. Ježíš řekl, že přesně to děláme, když takto pomáháme lidem v našem okolí. Jde opravdu o úžasnou možnost, jak sloužit Bohu!

Aplikace

Znovu si přečti verše na dnešní den a v modlitbě nad nimi přemýšlej. Jak rozumíš myšlenku, že se Ježíš ztotožnil s hladovými, nahými a vězňenými? Co z toho vyplývá pro tvůj život?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si kapitoly 21. „Veliká propast“ a 27. „Kdo je můj bližní“ z knihy *Perly moudrosti* a kapitoly 54. „Milosrdný Samařan“ a 70. „Ježíšův princip“ z knihy *Touha věků*.

„Kristus boří dělicí zeď, sebelásku, národnostní předsudky a učí lásce k celé lidské rodině. Povznáší lidi nad úzký obzor vytvořený jejich sobectvím; ruší územní hranice a uměle vytvořené rozdíly ve společnosti. Nedělá rozdíl mezi blízkými a cizinci, přáteli a nepřáteli. Učí nás, abychom v každém člověku, který potřebuje naši pomoc, viděli svého bližního a na svět se dívali jako na své působiště.“ (MB 42; MON 30)

„Zásady zlatého pravidla jsou pravými zásadami křesťanství. Vše, co nedosahuje této úrovně, je klam. Falešné je každé náboženství, které ve svých důsledcích vede lidi, aby se nestarali o to, co člověk pociťuje, čím trpí, co zakouší, aby si málo vážili druhých, za něž Kristus zemřel, protože v nich viděl velkou hodnotu. Zrazujeme Krista, když nedbáme na volání chudých, trpících a hříšných. Křesťanství má ve světě tak malý vliv, protože se lidé jen hlásí ke Kristovu jménu, ale svým životem ho zapírají. Takové jednání Kristovo jméno zneuctuje.“ (MB 136.137; MON 79)

Otázky k rozhovoru

1. Který z biblických textů máš nejraději? Proč?
2. Ellen G. Whiteová označuje za falešné každé náboženství, které „vede lidi, aby se nestarali o to, co člověk pociťuje, čím trpí, co zakouší...“. Proč si musíme dávat pozor, abychom se nechytily do pastí myšlenek, které vycházejí z předpokladu, že pokud vlastníme „pravdu“, pak na ničem jiném nezáleží?
3. Uvažujte o verších ze čtvrtka. Jak a v čem by nás mělo měnit a ovlivňovat poznávání pravdy?

Shrnutí

Ježíšovo učení stanoví pro obyvatele a zástupce Božího království odlišný způsob života a chování. Ježíš vychází ze základů Starého zákona a nejen opakuje, ale i rozšiřuje okruh chudých a utlačovaných, o něž by se měli jeho následovníci starat. Zdůrazňuje, že při čekání na jeho návrat by jeho následovníci měli být lidmi plnými milosrdenství a milosti.

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: